

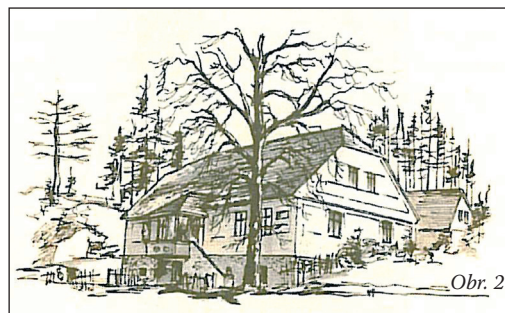
K poctě velkého českého malíře Václava Brožíka (1851 – 1901)

Inaugurace poštovní dopisnice v Třemošné u Plzně

Obr. 1

V rodišti vynikajícího českého malíře **Václava Brožíka** (obr. 1) – v Třemošné u Plzně – byla dne 31. března 2011 uspořádána slavnostní inaugurace nové **poštovní dopisnice** (obr. 3), vydané ke 160. výročí narození tohoto umělce. Narodil se 5. března 1851 na okraji tohoto malého města v usedlosti, kterou Brožík sám vícekrát zachytil na svých kresbách (viz např. obr. 2). Na přitíštěné známce dopisnice je vůbec poprvé v historii čs. a české známkové tvorby použit Brožíkův portrét, což je určitá satisfakce. Toto „opomenutí“ je však také do jisté míry nepochopitelné nejen s ohledem na mimořádný Brožíkův význam jako autora velkých obrazů z českých dějin (např. „**Mistr Jan Hus před koncilem kostnickým**“ a „**Volba Jiřího z Poděbrad za krále českého**“ – obrazy zdobí reprezentační prostory pražské Staroměstské radnice), ale i jako evropsky a světově proslulého malíře, který byl jako jediný český umělec v roce 1896 (po 20 letech života v Paříži, naplněného škvělými uměleckými úspěchy) zvolen

Obr. 2

členem francouzské umělecké Akademie. Byl dokonce císařem Františkem Josefem I. povýšen do šlechtického stavu (1897)! V roce 2001 měla ČP jedinečnou možnost zobrazit Brožíka na známce při příležitosti dokonce jeho dvojího jubilea, a to 150. výročí narození a 100. výročí úmrtí. Bohužel nastalo se tak a v emisi kulturních osobností byli zpodobeni pouze F. Škroup a F. Halas, ač byli již dříve připomenuti na čs. známkách (1962, 1976). Brožíkovo jubileum bylo – pravda – nepřímou připomenuto známkou „Umění“ 26 Kč (Pof. 311) s výbornou Ondráčkovou ryteckou transkripcí slavného obrazu „**Husopaska**“ (obr. 6), nicméně akcentující portrét je portrét ...

Obr. 3

Dosud bylo málo známou skutečností, že svým námětem i typickým provedením pozoruhodné dílo V. Brožíka „**Kolumbus žádá o pomoc Isabellu Kastilskou**“ (španělskou královnou, u níž se pomoci dovolal) se stalo námětem jedné ze známek slavné emise USA, vydané k připomenutí 400. výročí **Kolumbovy objevitelské mise** (1492 – 1892). Jde o hodnotu **5 c hnědou** s ryteckou transkripcí Brožíkova obrazu (Mí 77; obr. 4), což je de facto první případ použití uměleckého díla českého malíře na známce, dávno před známkami Československa, jmenovitě emisemi „Umění“! Všechny 16 známek emise od 1 c do 5 \$ vytiskla z rytin tiskárna „American Bank Note Co.“ Bohužel jména firemních rytců té doby nám (zatím) nejsou známa, takže autora výtečné rytiny Brožíkova obrazu nemůžeme jmenovat, ač by si to nepochybně rovněž zasloužil. Brožík jako autor námětu známky 5 c je uveden (zatím – pokud je mi známo) pouze v katalogu Yvert. Emise byla vydána navzdory jubileu v roce 1892 až počátkem roku následujícího, přesně 23. ledna 1893. Jisté zpoždění je dosti pochopitelné vzhledem k rozsáhlosti celé série a obtížnosti přípravy jejich 16 hodnot. Byla však připravena k velké jubilejní „Světové výstavě K. Kolumba“ v Chicagu roku 1893.

Obr. 4

Obr. 5

Brožík namaloval svůj historický výjev ze španělského královského dvora již roku 1884 jako mladý 33letý umělec. Dílo se záhy dostalo do USA, kam bylo prodáno a kde je uchováno dodnes. Svým námětem vzbudilo pozornost do té míry, že později logicky posloužilo jako vzor jedné z jubilejních známek. Znáмка USA je v ofsetové reprodukci (i když nepřilíh kvalitní, bohužel stejně jako Brožíkův portrét) použita jako obrazový motiv uvedené nové české dopisnice.

Obr. 6

Brožíkovo dílo se zapsalo do dějin čs. známek také jinak. Jeho **portrét Jana Amose Komenského** byl totiž použit v roce 1935 na nové **výplatní známce 40 h tmavomodré** (Pof. 300) v rytecké transkripci B. Heinze. Znáмка je mimořádně zdařilá (obr. 5).

Slavnost inaugurace a „křtu“ dopisnice se konala ve Výstavní síni V. Brožíka v budově Městského úřadu Třemošná. Uspořádala ji místní kulturní instituce „Společnost malíře Václava Brožíka“, o.s., uchováající vzpomínkové tradice slavného rodáka a systematicky pečující o prohlubování znalostí o jeho životě a díle v nejširší veřejnosti. Slavnost zahájila předsedkyně tohoto sdružení a po ní promluvil o životě a významu V. Brožíka předseda SČF Ing. Lumír Brendl (obr. 7). Šířeji se zmínil o poštovních známkách, jichž se nějakým způsobem dotýká Brožíkovo dílo (zmíněny výše), zejména pak o americké známce 5 c

z emise „Kolumbus“, která se také stala součástí grafického řešení nové vydané dopisnice. Ta byla slavnostně „pokřtěna“ šampaňským. Akt „křtu“ provedl starosta města Třemošná p. Cajthaml, který několika slovy mj. velmi ocenil činnost „Společnosti V. B.“ a její přínos pro kulturní život města. O hudební doprovod slavnosti se postarali žáci ZUŠ Třemošná. Za uspořádání této vydařené slavnosti lze s potěšením vyslovit díky zmíněné „Společnosti V. B.“ a samozřejmě i představitelům radnice města Třemošné.

Zdeněk Fritz

Obr. 7